

9. Gregoire le Grand, Dialogues, tome I. Introduction, bibliographie et cartes par Adalbert de Vogüé, Paris 1978, s.204, /Sch 251/.

Studium nad życiem i myślą św. Benedykta bazuje na dwóch zasadniczych tekstach, na jego Regule i na Dialogach św. Grzegorza. W ostatnich czasach do tego kanonu włącza się tajemnicza "Regula Magistri". Nauce, która postępuje naprzód, towarzyszą zajadłe dyskusje: czy św. Benedykt napisał tę właśnie regułę, czy św. Grzegorz mógł być autorem Dialogów, czy Regula Magistri nie przeczy wszystkiemu, co przypisywano św. Benedyktowi? Wyrastają wciąż nowe kwestie. W takich warunkach ostatnio zyskał sobie autorytet Adalbert de Vogüé, zarówno jako pisarz, o czym przekonują jego prace poświęcone problematyce monastycznej /s.23-24/, a bardziej jeszcze jako wydawca. Dosyć wspomnieć jego edycje, które opracował dla serii Sources chrétiennes: Regula Magistri /t.105-107/, Reguła św. Benedykta /t. 181-186/ i wreszcie Dialogi Grzegorza Wielkiego /t. 251,260,265/. Dorobek ten powinien stać się przedmiotem studiów ze względu na nagromadzone doświadczenie, dojrzałość sądu i metody. Czytelnik pamięta sprzeczne uczucia przy lekturze Dialogów, a to ze względu na pomieszanie doktryny mistycznej z naiwnościami. Niemniej de Vogüé rehabilituje te Dialogi badając je wszechstronnie. Omawiany tom stanowi obszerną introdukcję do Dialogów. W kolejnych rozdziałach omawia najpierw autorstwo - jak wiadomo - kwestionowane, pokazuje sam utwór w kontekście pisarstwa św. Grzegorza i jego życia. Następnie bada cel, budowę, układ i sposób pisania. Trzeci rozdział dotyczy treści, czwarty - tradycji literackiej oraz wiarygodności, piąty - dalszych losów utworu od średniowiecza po dzień dzisiejszy. W końcowym rozdziale jest mowa o tekście i jego wydaniu. Książka powinna stanowić obowiązkową lekturę

rę dla wszystkich, którzy zajmują się biografią św. Benedykta i podobnie jak inne wydania de Vogüé'go jest podstawą dla badań nad Regułą. W omawianym tomie zastosowano ciekawą metodę postępowania tym więcej, że z niczym podobnym nie spotkaliśmy się na polskim terenie. Studium nad Regułą św. Benedykta względnie nad jego życiem wymaga najwyższego, europejskiego poziomu.

© Paweł Szczaniecki OSB

10. Marian Plezia, Księgozbiór katedry krakowskiej wedle inwentarza z r. 1110, w: Silva rerum, series nova, Kraków 1981, 16-29

Historia Reguły św. Benedykta w Polsce rozpoczęła się tysiąc lat temu. Przybywający tu mnisi przynosili również ze sobą żywot swego zakonodawcy najczęściej autorstwa papieża, św. Grzegorza Wielkiego / 590-604 /. Pierwszą wiadomość o istnieniu na terenie Polski "Dialogów Grzegorza" zawierającego żywot św. Benedykta podał inwentarz zawartości skarbca krakowskiej katedry św. Wacława, sporządzony na polecenie biskupa Maura /1110-1118/ z roku 1110. Warto pamiętać, że inwentarz ten zawiera pierwszy w naszym kraju spis księgozbioru, który w owym czasie stanowił własność katedry krakowskiej. Jest to, jak pisał prof. M. Plezia, "pierwszy katalog polskiej biblioteki, najstarszy zresztą w ogóle w całej słowiańszczyźnie" /s.17/.

W katalogu tym interesuje nas przede wszystkim piśmiennictwo patrystyczne, w którym naczelne miejsce zajmuje dzieło św. Grzegorza Wielkiego, a wśród nich Dialogi z żywotem św. Benedykta. Przy ocenie tego piśmiennictwa posłużę się słowami prof. M. Plezi:

"W znacznie lepszym położeniu znajdujemy się, jeśli idzie o dwie pozostałe grupy: piśmiennictwa patrystycznego i starożyt-